

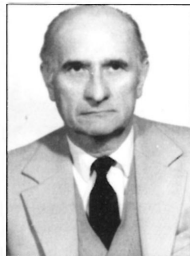
A Garamtól Mongólián át a Balatonig Dr. Kopek Gábor (1925. márc. 6 – 2005. febr. 18.)

Emlékbeszéd

DUDICH Endre

Két hét híján nyolcvan év, nyolcvan változatos, gazdag esztendő.

Az első Csehszlovák Republika. Gyermekkor: a dicsőséges Nagysallóból Velké Sarluhivá ferdített Garam-menti nagyközségben, az állatorvos apa (Dr. KOPEK Imre), a járási körorvos nagypapa (Dr. DUDICH Endre) korántsem ingerszegény környezetében Imre bátyjával és Mária hugával együtt. „Csakazértis magyar” cserkész-táborok, sokat követelő, de sokat is nyújtó bencés gimnázium, először Komáromban, majd a bécsi döntést követő „visszatérés” (1938. november 8.) után Pápán.

Egyetemi évek Budapesten: a „szabad bölcsész” hallgató gyógyszerészet helyett, mivel piros-zöld szintévesztő, geológiára szakosodik. Édesanyja öccsénél, DUDICH Endre professzornál lakik Budán.

Az Őslénytani Tanszéken miocén korallak feldolgozásával kezdi tudományos pályáját, de hamarosan átlép a Magyar Állami Földtani Intézetbe. Változatos feladatok sorjáznak: az alföldi térképezés Szolnoktól Szekszárdig, a zengővárkonyi vasérckutató, a lovászi olajkutató az akkor éppen éleslövészeti menően ellenséges jugoszláv határon.

A szakma országos átszervezése KOPEK Gábort a Komlói Szénbányászati Trösztökhöz sodorja, Nagymányokra. Majd a Veszprémi Szénbányászati Tröszt következik, és 1956 után onnan tapintatosan távozva, Dr. ALFÖLDI László, valamint Dr. KRETZOI Miklós segítségével ismét a MÁFI. Közben őslénytant oktat a soproni egyetemen, és egyetemi doktorátust szerez. Visszatérve a MÁFI-ba, azt a jótanácsot kapja, hogy az eredményesen megkezdett sümegi kréta helyett foglalkozzék inkább az eocénnel.

Ez a téma válik szakmai élete súlypontjává. 33 publikációja közül 26, és 56 adattári jelentése közül pedig 18 az eocénnel foglalkozik. Az összekötő kapocs a szén: a mecseki liász és az ajkai kréta után az eocén széntelepek. Szenekkel további 17 adattári jelentése foglalkozik.

Az eocén szénkutatóst megszakítja az első mongóliai kaland, a vízkutatás. Meggyőződik róla, hogy arrafelé jó dolog „*ungur-hun*”-nak lenni. Nem egy „magyar kút” még ma is ad vizet.

Hazatérve szívósan folytatja az eocént, a kutatófúrások anyagának aprólékos leírását. A bányászat illetékesei készségesen és kitartóan támogatják. Balinkabányán PERA Ferenc bányai igazgató segítségével kialakítja a legendássá vált BEKI-t, az egyáltalán nem hivatalos nevén „Bakonyi Eocén Kutató Intézetet”. Kidolgozza és bizonyítja az eocén barnaszéntelepek sávok elrendeződését. Ezt tartotta legjelentősebb szakmai eredményének.

Kedves költőjét, Adyt parafrázálja, mondván: „a Bakony az én Párizsom.” Azért az igazi Párizsba is eljut. A háromtagú eocén munkaközösség, a KKD, (KOEK-KÉCSKEMÉTI-DUDICH) először Ausztriában, Olaszországban és Svájcban szerez tapasztalatokat és hűséges munkatársakat, majd Franciaországban is, éppen 1968 „forró májusában”, a nagy maoista diáktüntetések idején. A csúcs: a MÁFI centenáriuma keretében 1969 nyarán megrendezett nagysikerű Eocén Kollokvium, és annak végső kiteljesedéseként a bakonyi eocén monográfiája.

Ezt követi az egész életére, sőt azon túl is kiható „Nagy Kaland”: a III. mongóliai földtani térképezési expedíció vezetése. A „Darga” — a Főnök — munkáját a mongol hatóságok Szuhe Bator Emlékéremmel ismerik el.

Hazatérve azonban mellbevágja, hogy kiderül: nincs számára alkalmas hely a MÁFI-ban. Így a Várpalotai Mélyfúró Vállalat következik, ahová főgeológusnak hívják meg. Közben a Mecseki Ércbánya Vállalat külső szakértője lesz a szenek sugárzóanyagtartalma témájában, „Számadás” c. versében így ír:

*„Nem akarok több lenni, mint ami vagyok. / Nem űzök csalfa délibábokat, /
nem festek glóriát egemre, / de mi voltam, annak megmaradok.*

Hatvanévesen, 1985. aug. 1-vel teljesen visszavonul. Az orvosok szerint egészsége – szíve — nem teszi lehetővé a továbbdolgozást. Maradnak Pesten a bélyegek, Kiliántelepen (Főnyesén) pedig a kicsiny kert.

Így több ideje maradt a családra. Első feleségétől, BABÁS Erzsébettől 1960-ban elvált ugyan, de rendszeres kapcsolatot tartottak fenn. Rita lányuk Leningrádban tanult festészetet, Gabi fiuk pedig Lipcsében fotóművészetet. Mindketten hivatásuk nem csak tehetséges, hanem egyben sikeres művelői.

A mikropaleontológus dr. NYÍRÓ Réka 1969-ben ment feleségül KOEK Gáborhoz. Mindvégig, mindenben, minden módon velemellette volt: Pesten, a kocsivolánjánál, Balatonon, a mongóliai terepmunkában és életének utolsó, nehéz heteiben a kórházi ágyánál is. Ott három unokája is meglátogatta, Kámen, Janka és Donát...

Különösen nagy örömeire szolgált, hogy a recski munkatábor poklát is megjárt állatorvos Imre bátyjának geográfus lánya, Annamária, a Balatonfelvidéki Nemzeti Park munkatársaként folytatja a családban a földtudomány művelését.

Munkásságáért KOEK Gábor néhány elismerésben is részesült. Kétszer lett a Földtani Kutatás Kiváló Dolgozója, és megkapta a Bányászati Szolgálati Emlékérem bronz és ezüst fokozatát is.

Mély sebet ejtett azonban rajta, hogy *nem* kapta meg a Magyarhoni Földtani Társulat Pro geologia applicata Érmét, amelyre 1986-ban fel volt terjesztve. Keserűségét csak fokozta látásának egyre súlyosbodó, végül az olvasást is lehetetlenné tevő romlása.

Szíve mélyén azonban sosem adta fel. Idézem:

*Ha meg is kondul majd a nagyharang, / ha temetésre hív a zordon földi hang, /
a pusztuló szépnepk haldokló szívében, / én akkor is hiszek a Gondviselésben.*

Publikációinak és adattári jelentéseinek jegyzéke (33+55 tétel) megtalálható az Országos Földtani Szakkönyvtárban és a MÁFI Tudománytörténeti gyűjteményében is.